

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Arnoldi Corvini à Belderen J. U. D. Jus Canonicum, Per Aphorismos Strictim Explicatum

Corvinus van Beldern, Arnold

Amstelodami, 1663

Exceptionibus & replicationibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10591

pradicandum. fin. 22. qu. 1. c. venerabilem. 34. de elect. c. 11. qui sacramento. 22. qu. 4. c. pervenit. 2. c. cum contingat. 28. cum c. seq. c. verum. 15. c. debitores. 6. c. ad nostram. 7. hic. c. licet mulieres. 2. eod. in 6. vid. Guid. Pap. qu. 224. Panorm. in quæst. qu. 2. circ. fin. vers. si ego. & c. post ejus consilia.

Fit dispensatio ab eo qui potestatem, *c. venientes. 19. hic.* Ecclesiasticam puta, ut Episcopo, Pontifice, habet; *c. fin. de foro compet. in 6. & causâ cognitâ, Gloss. ad c. non est. 5. de voto. c. requiritis. 5. §. nisi rigor. & c. seq. 1. qu. 7. vocatis, quorum interest non absolvi. vid. Guid. Pap. decis. 225. & 140. & quæst. Tholos.*

Episcopus, non de omnibus, sed tantum de his dispensat, in quibus dubium est, an juramentum sit licitum, nec ne. *c. constitutis. 14. de testib. & attest. c. si verò. 8. c. verum. 15. c. cum quidam. 12. §. illi.* Pontifex, propter plenitudinem potestatis de omnibus, per viam commutationis, dispensationis, & totalis relaxationis. *Innoc. in c. fin. de consuet. Gloss. & Archidiac. ad c. 6. sunt quidam. 25. qu. 1.* Quia in omni juramento superioris voluntas censetur excepta. *d. c. venientes. 19. hic.*

De exceptionibus & replicationibus.

TIT. XXXII.

Probatâ Actoris intentione, Reus condemnabitur, nisi aliquâ exceptione se defendat.

Exceptio, est defensio ex justa & legitima causa competens adversus id quod ab Adversario intenditur. *l. cum nondum. 4. l. siquidem. 9. cum l. seq. C. hic.*

Est summa exceptionum divisio, quod aut sunt *dilatoria*, aut *peremptoria*. *Gloss. 1. in c. exceptionem. 12. hic.*

Dilatoria sunt, quæ rem & judicium differunt, non tollunt. *d. Gloss. in c. exceptionem.*

Hæ rursus sunt, vel *declinatoria* *judicii*, vel *dilatoria* *solutionis*. *Gloss. ad d. c. exceptionem.*

illa

illa vel ipsum Iudicem concernunt, vel litigantes, vel modum actionis instituenda.

Quæ propter iudicem opponuntur, partim ex ipsius persona proveniunt; partim ipsius occasione.

Ex ipsius persona proveniunt; exceptio fori incompetentis, c. 3. pulsatus. 3. qu. 6. c. 48. clericus. 11. qu. 1. c. 2. si quis Episcoporum. §. exceptio. 3. qu. 6. præventionis, suspicionis, c. si quis contra. 4. c. licet. 10. de foro compet. c. quoniam. 11. de probat. c. secundò requiris. 41. §. tertio. & c. cum speciali. 61. de appell. inhabilitatis. c. 1. §. tria sunt. 3. qu. 7. c. insinuante. 25. c. cum R. 35. de off. jud. deleg. c. fin. §. & revera. 3. qu. 5. de hac vide supra tit. de iudice.

Iudicis occasione proveniunt; exceptio loci non tuti, Clem. pastoralis. §. notorium. de re jud. c. ex parte. 47. de appellat. Clem. 2. de foro comp. inhonesti, fac. l. quid tamen. si arbiter. ff. de decept. arbitr. termini angusti, c. 1. de dilat. c. ult. 2. qu. 6. feriarum. tot. tit. de feriis.

Exceptiones quæ litigantes concernunt, aliæ ex personis principalibus, & vel Actore, vel Reo, vel utroque; aliæ ex accessoriis, puta procuratore; descendunt.

Ex persona actoris descendunt; exceptio non impetratæ veniæ, si agat contra personam cui reverentiam debet; c. 58. Episcopus qui mancipium. 12. qu. 2. l. 1. 2. 3. l. parentes. l. fin. ff. de in jus voc. causæ connexæ non dividendæ. Goed. ad c. 1. num. 25. de sequestr. Mind. 3. de process. 2. num. ult.

Ex persona Rei; exceptio revocandi domum; competens Legatis, tempore legationis, ex negotio ante contracto, c. ult. de foro comp. l. 2. §. legatis. ff. de judic. & studiosis; juxta Auth. habita. C. ne fil. pro patr. exceptio spoliationis, c. 2. omnes. c. nullus. 3. c. in scripturis. 4. c. fin. 2. qu. 2. c. 2. Episcopi. 3. qu. 1.

Ex utriusque, Actoris & Rei, persona: exceptio justî impedimenti, l. 1. & ibi Dd. & tot. tit. C. de dilat. Menoch. cas. 153. contumaciæ, l. 13. §. 1. & seq. C. de judic. vide

Old. in Enchir. Except. except. contumac. cautionis, tot. tit. ff. qui satisfac. cog. Zang. 2. de except. 21. inhabilitatis.

Actor dicitur inhabilis, vel *in totum*, vel tantum certo modo.

In totum; si minor viginti quinque annis, nec tutoris vel curatoris auctoritatem adhibeat; l. 1. & 2. C. qui legit. pers. l. clarum. 4. C. de auct. prest. si mente captus, furiosus, l. fin. C. de curat. furiosi. mutus, surdus, prodigus, puta per sententiam declaratus; Vant. de nullit. ex def. habil. num. 23. & seq. servus, l. servus. C. de judic. nisi certis casibus, relatis in l. vix. 53. & ibi. Gloss. & Dd. ff. eod. excommunicatus, c. exceptionem. 12. hic. c. discernimus. 8. de sent. excomm. in 6. religiosus, propter ration. text. in c. fin. in princ. de testam. in 6. nisi utilitate vel necessitate id exigente, pro dignitate, officio, aut obedientia ipsi commissa; c. cum deputati. 16. de judic. Clem. religiosus. de procur. c. 35. Monach. 16. qu. 1. c. un. & ibi Dd. Ext. de Syndico.: Magistratum, puta majorem, qui cum imperio; non minorem, qui sine imperio; l. pars literarum. 48. ff. de jud. illustris persona. l. 25. cum Auth. seq. & ibi Dd. C. de procur.

Certo modo inhabilis est filiusfamilias, absque assensu patris; c. fin. in fin. de judic. in 6. l. fin. circa princ. vers. necessitate. C. de bon. qua lib. ubi Bald. Salic. nisi causa sit castrensis vel quasi, l. lis nulla. 4. & ibi Gloss. ff. de judic. spiritualis, c. 3. de judic. in 6. pro dote adventitia, juxt. Auth. quod locum. C. de collat. experiatur; patris absentis consensus sine filii incommodo expectari non possit. l. si longius. 18. §. 1. ff. de judic. l. cum filiusfamilias. 17. ff. si cert. pet.

Reus etiam dicitur inhabilis, vel *in totum*, vel certo modo.

In totum; si minor viginti quinque annis, mutus, surdus, furiosus, prodigus, servus, per jura in actore allegata. excommunicatus. c. cum inter. 5. hic. c. intelleximus.

*mus. 7. & ibi Gloss. de judic. c. dilecta. 10. hic. c. si ve-
rè. 34. de sentent. excomm.*

Certo modo inhabilis dicitur Reus, si Magistratum cum imperio gerat, & causa sit civilis: d. l. pars. 48. ff. de judic. non si criminalis; l. jubemus. C. ad leg. Iul. repet. l. nulli. C. quor. appell. non recip. Novel. 86. cap. 4. Non si minorem Magistratum gerat: d. l. nec Magistratibus. 32. ff. de jurejur. Est & inhabilis filiusfamilias; si de adventitiis, in quibus patri est usufructus, & profectitiis bonis agatur; nam tum pater conveniendus: l. ult. C. de bon. qua lib. In aliis causis, etiam ex delicto descendentes, absque patris assensu conveniri potest. l. tam ex contractibus. 57. ff. de judic. l. filiusfamilias. 39. ff. de obl. & action.

Ex procuratoris persona exceptio descendit procuratoria, quâ vel contra procuratoris personam, vel contra ejus mandatum excipitur.

Contra ejus personam, quod procurator esse prohibeatur. quis autem prohibeatur, vide supra tit. de procurat. & in Aphorismis nostris ad Digesta, & in Enarrat. Codicis. eod.

Contra mandatum; quod nullum habeat, c. in nostra. 4. de procur. l. licet. 24. C. eod. vel habeat quidem, sed non legitimum, c. 1. eod. c. procurator. 38. de elect. in 6. vel mandatum tantum habeat generale, cum in negotio speciale requiratur. c. qui generaliter. 5. de procur. in 6.

Exceptiones modum actionis concernentes, sunt, quod libellus sit ineptus, incertus, c. examinata. 15. de judic. ante tempus, & conditionem, & plus quam debetur, petitum. c. un. de plus petition. l. un. 6. eod.

Exceptiones dilatoria solutionis possunt esse, per quas debiti solutionem quis in aliud, quam petatur, tempus esse differendam proponit; ut si pactum sit de non petendo, nisi post annum; si creditor usuras debiti pro futuris annis acceperit; l. qui in futurum. 57. ff. de pactis. si à
Prin-

Principe, ne, nisi post quinquennium solvere teneatur, impetraverit; *l. universa. C. de precip. Imp. offer. l. fin. C. qui bon. ced.* si cum juratoria cautione ob inopiam à judicio & actione petitionis sit relaxatus. *c. Odoardus. 3. vers. mandamus. de solut.*

Peremptoria exceptiones sunt, quæ in totum jus & agentis intentionem perimunt. *Gloss. in d. c. exceptionem. 12. hic.*

Tales sunt, exceptio transactionis, *c. fin. de transact. c. fin. eod. in 6. l. postquam liti. C. de pact. præscriptionis; juramenti, maximè dilatorii, c. 1. de litis contest. in 6. Ias. ad l. ait Prætor. junct. l. nam & postea. ff. de jurejur. c. et si Christus. 26. eod. c. veniens. 15. de accusat. pacti juramento firmati, c. licet mulieres. 2. de jurejur. in 6. c. quamvis pactum. de pact. in 6. rei judicatae, ab eo puta qui judicandi potestatem habuit; c. at si clerici. 4. de judic. l. res judicata. ff. de div. reg. jur. l. 4. §. condemnatum. ff. de re jud. si quid contra leges, canonesve, *l. non dubium. C. de legib. l. Juris gentium. §. Prætor. ait. ff. de pact. aut vi, metu, tit. ff. C. & Decret. quod metus. caus. dolo, l. si pactum. 6. C. hic.* actum dicatur; si agenti quod sua non interfit agere, objiciatur. *In decis. Capell. Tholos. 68. ibi: quinta regula.**

Harum quædam dicuntur *peremptoria litis finita*; quædam *simpliciter peremptoria.*

Illæ sunt quæ impediunt litis ingressum, & adversus agentem omni tempore, *c. 1. de litis cont. in 6. vel ipso judicii limine, c. 2. 3. qu. 6.* opponi possunt. *Qualis est transactionis, jurisjurandi, & rei judicatae exceptio.*

Hæ litis ingressum non impediunt, sed post litem contestatam, in quacunque litis parte, ante sententiam, non post, nisi certis casibus, ut de sententiæ nullitate vel manifesta iniquitate, *Gloss. & Dd. in l. 1. C. de jur. & fact. ignor. debent opponi. l. 2. C. sent. resc. non posse. l. præscriptionem. C. de except. c. cum in tua. qui matr accus. poss.*

Di-

Dilatoria exceptiones, si declinatoria iudicii, ab initio & in liti ingressu proponi debent, alioquin omiffæ non repetuntur; ut neque quæ contra iudicem, vel ejus incompetentiam proponuntur, quæ defensionem præcedere debent. c. inter monasterium. 20. ubi Gloss. ad verb. subeundo iudicium. de sent. & re iudic. l. pen. & l. ult. C. hic. l. 19. C. de probat. c. pastoralis. 4. hic. c. 2. si quis Episcoporum. §. exceptio. 3. qu. 6. c. si testis. §. item si quis. 4. qu. 3. c. 1. §. nullum. vers. cujus in agendo. 3. qu. 8. l. apertissimi. & l. cum specialis. ff. de iudic.

Dilatoria exceptiones solutionis post libellum oblatum ante litem contestatam intra terminum à iudice assignatum, quodocunque opponi possunt. c. pastoralis. 4. hic.

Post liti tamen contestationem quandoque dilatoriæ opponi possunt; puta, si de novo sint ortæ; *c. insinuante. 25. de off. iud. deleg. c. pastoralis. 4. hic. & ibi Coler. num. 8.* Si ante quidem natæ, verum post lites contestationem demum ad excipientis notitiam pervenerint; *ut in c. nostra. 4. de procurat. d. c. pastoralis. 4. ubi Coler. num. 9.* Si iudex parti ejusdem exceptiones reservarit; *c. ad dissolvendum. 13. despons. impub. continuu tractum eæ habeant; Coler. d. c. pastoralis. num. 11.* Si est exceptio excommunicationis, *c. exceptionem excommunicationis. 12. hic. puta majoris, c. 1. eod. in 6.*

Potest iudex terminum, intra quem exceptiones omnes necessario proponi debeant, assignare. *d. c. pastoralis. Hostiens. in Sum. num. 3. hic. Specul. de except. §. 3. num. 4.*

Regulariter exceptiones omnes sunt perpetuæ. *l. 5. ult. ff. de doli except. l. 5. l. 6. C. hic.*

Inducunt oppositæ liti contestationem. *ut vult Innoc. ad c. cum venerabilis. 6. num. 1. hic.*

Qui excipit, non propterea confitetur agentis intentionem, cum eidem non solum unam, sed & plures exceptiones, etiam contrarias proponere liceat; quas, si legitur

giramæ

gitimæ fuerint, si Iudex non admiserit, potest appellari; Iudex verò punitur. *d. c. cum venerabilis. 6. hic. c. exceptionem. 63. de reg. jur. in 6.*

Contrariæ exceptionibus sunt *Replicationes*. Nam quomodo exceptio actionem, ita replicatio exceptionem enervat.

Denique quemadmodum replicatio exceptionem, ita replicationem duplicatio, duplicationem triplicatio, triplicationem quadruplicatio, & ita deinceps, excludit. *l. 2. ff. hic. & tit. Inst. de replicat.*

Quæ tamen multiplicatio hoc jure non admittitur, saltem quod ad testes antea productos attinet, quos tertio refutare non licet; ne nimium iudicium extrahatur. *c. licet. 49. de testib. & attest. ubi latè Fanorm.*

Habet replicatio tum rectè locum, quando Reus exceptionem suam contra actoris intentionem opponit. *arg. c. ad dissolvendum. 13. ubi Gloss. & not. in verb. accusari. de despons. impub.*

In quacunque parte iudicii opponi potest, *Gl. & Dd. l. 2. §. 1. ff. de except.*

Ut reus non tenetur probare suam exceptionem, antequam fundaverit actor suam intentionem: Ita hic contra non tenetur probare replicationem, nisi reus probaverit suam exceptionem; & sic deinceps. *Specul. in §. nunc dicendum. vers. replicationes. sub. tit. de exception. Summa enim æqualitas in iudiciis semper est servanda. c. non licet. 32. de reg. jur. in 6. & in c. novit. 13. de judic. & in c. cum inter. 5. hic.*

Tempus ad replicandum, duplicandum, triplicandum, &c. in arbitrio Iudicis consistit.

De Præscriptionibus.

TIT. XXXIII.

Quia in iudiciis, sive in personam, sive in rem agatur, usucapionis, vel præscriptionis solet opponi exceptio: ideo de præscriptionibus hoc loco tractabimus, præ-